

Davorin Lenko: POSTOPOMA ZAPUŠČATI MISANTROPOLIS

Zbirka Davorina Lenka se povsem očitno posveča temi telesa oziroma teles, še posebej tistim vidikom, ki jih lahko umestimo v (precej širok) pojem spolnosti. Vendar pa prvenstveni cilj popisovanja raznolikih „spolnih praks“ ni nikakršno banalno podiranje tabujev. Prej bi lahko trdili, da Lenkove junakinje in junaki, pogosto „na begu pred samimi sabo“, svoja telesa raziskujejo kot zadnji potencialni vir nečesa otipljivega in oprijemljivega, nekakšnega neverbalnega „jedra“, ki ga v jeziku niso uspeli najti. Obenem to jedro ni vselej doseženo; še pogosteje gre v zgodbah za opuščanje vsakršnega iskanja le-tega ter opuščanje vsake vnaprej predpostavljene in dovršene strukture tako v spolnih aktih kot v miselnih konstruktih smisla. Zbirka, ki se, vselej z dobro nadzorovano rabo različnih diskurzov, poslužuje tako bolj tradicionalnih pripovednih oblik kot tudi pretežno refleksivnih form, le bežno obarvanih s specifično situacijo, torej „zapušča misantropolis“ ne toliko v smislu odpovedi mržnje do sočloveka, temveč bolj v smislu sprijaznjevanja z lastno človeškostjo in življenjem: to po eni strani počne z iskrenim popisovanjem vsega telesnega, po drugi pa tudi z odpovedjo jasno zastavljenim strukturam z zapleti, vrhunci ali odločnimi končnimi ločili. Tako kot v spolnosti, tako tudi v literaturi: Lenkova kratka proza se pogosto upira tradicionalnim pripovednim strukturam, a je ta izogib vselej jasno utemeljen v ideji zbirke.

Jedrt Lapuh Maležič: BOJNE BARVE

Kakor je razbrati že iz naslova, se zgodbe, združene v drugi kratkoprozni zbirki Jedrt Lapuh Maležič, osredotočajo na prelomne življenjske trenutke, ki od literarnih likov zahtevajo borben pristop, če se nočejo odreči konstitutivnim elementom svoje identitete. Liki so predvsem junakinje, ženske na robu takšnih in drugačnih zlomov, ki jih prinašata zadrega o njihovi lezbični identiteti in paralizirajoč strah pred morebitnim razkrinkanjem. Avtorica pri tem ironizira dediščino neredko tragičnih reprezentacij življenja istospolnih v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ter skozi zgodbe poudarja, da je ljubezenska igra lahko osrečujoča ali mučna ne glede na spol obeh udeležencev. In čeprav je sprememba na strani družbe nekoliko počasnejša kot bi si bilo želeli, se je pravi premik zgodil na drugi strani – na strani junakinj in junakov Bojnih barv, ki niso več pripravljeni molčati in se podrežati življenjskim slogom večine. Zgodbe Bojnih barv vznikajo na družbeni margini in za zaveso premišljenega humorja secirajo psihologijo širokega nabora likov: deklarirane predstavnike

spolnih manjšin, njihove zatiralce, ter vse tiste, ki so obtičali med eno in drugo možnostjo, a čutijo, da je napočil čas izbire. Bojne barve pač slikajo vse barve ljubezni, ne da bi pri tem zapadle v sentimentalnost, bijejo boj s predsodki in s tem uspešno rušijo še zadnje ostanke stereotipov iz življenja LGBTQ skupnosti.

Suzana Tratnik: NOBEN GLAS

Opus Suzane Tratnik je konsistenten v svoji kakovosti in tematski zaokroženosti. Povzeti bi ga bilo mogoče z maksimo, da se v ključnih trenutkih odraslega življenja vsakič znova zaziramo v otroštvo. Noben glas je še ena zbirka, ki se ozira nazaj, le da so tokratne zgodbe še intimnejše povezane z otroško stisko in izkušnjo smrti. H konceptualni enotnosti zbirke ne pripomore le tema, temveč tudi pripovedni glas, tisti naslovni »noben glas«, zavezan otroškemu doživljanju realnosti, ki ga svet odraslih prepogosto preglasi, utiša ali celo izbriše. Biti brez glasu pomeni ostati brez reprezentacije, brez prepoznavne identitete, v nevidnem obstajanju, ki se staplja z množico ostalih. Toda protagonistke, ali bolje – protagonistka, saj se se skozi zgodbe kot rdeča nit sprehaja en in isti, igrivo ironični dekliški glas, obsodbo na tišino zmeraj znova prebija. Skozi naslovno zgodbo se izrisuje metafora celotne zbirke: dekličin glas je morda res šibek, nezveneč, netočen po merilih učiteljice petja, tako da ga morajo v pevskem zboru prekriti drugi vokali, medtem ko deklica le odpira usta – je pa zato toliko bolj pristen in v nasprotju z ostalimi, odraslimi glasovi, nepotvorjen in neobremenjen z družbenimi kodi. Iskanje lastnega ustvarjalnega ali identitetnega glasu pa je v zgodbah Suzane Tratnik tudi oblika boja s smrtjo – ne za to, da bi jo junakinja premagala, temveč da bi se z njo soočila kot avtonomen, avtentičen subjekt.

Lucija Stepančič: TRAMVAJKOMANDA, ODDELEK ZA PRITOŽBE

Če kaj, potem zbirka kratkih zgodb Lucije Stepančič, njena tretja po vrsti, ne igra na prvo žogo. Vezni člen zbirke je njen neobičajni, samosvoj pripovedni slog, ki vsako od predstavljениh zgodb postavi v novo, nepričakovano perspektivo. Tu je pripovedni glas tisti, ki zgodbo pripoveduje ter pri tem samega sebe opazuje v vlogi pripovedovalca. Je hkrati subjekt in objekt zgodbe, občutek, ki ga pri tem ustvarja avtorica, pa je skrajno destabilizirajoč. Le nekaj je jasno: liki Lucije Stepančič se radi glasno pritožujejo, najraje

zaradi kakšnih malenkosti, od koder tudi naslov zbirke, ki izvira iz reka »Pa se pritoži na tramvajkomando!«, ko nekdo preobraža muho v slona. Za zbirko morda nekoliko ekstremen, a vendar značilen primer je trenutek, ko se na oddelek za pritožbe obrne kar sama Smrt, ki je izredno nezadovoljna s sodobnimi nadvse dolgočasnimi načini umiranja v primerjavi z domiselnostjo preteklih dob. A smrt je šele poslednji korak v celi vrsti drugih negotovanj, ko se liki pritožujejo drug čez drugega, takole na kratko pa moški čez ženske in ženske čez moške, vsak zaradi povsem stereotipnih težav, ki to zares niso. Odnos protagonistov do Drugega je pač parcialen, pristranski, poudarjeno tradicionalističen v predstavljanju spolnih vlog ter zato s strani avtorice toliko bolj ironiziran in osmešen. Družbena kritika, ki obvladuje celotno delo, je subtilna, a opazna, predvsem tam, kjer zgodbene tipe izpeljuje iz parodiranja kapitalistične logike. Tramvajkomanda je zbirka, ki zahteva nekaj truda; vendar je slednji na koncu poplačan.